

Kommissionens beslut
av den 11 juli 2001
om att förklara en företagskoncentration förenlig
med den gemensamma marknaden
och med EES-avtalet

(ärende COMP/M.2314 – BASF/Eurodiol/Pantochim)

(Endast den engelska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 57 i detta,

med beaktande av rådets förordning (EEG) nr 4604/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer¹, senast ändrad genom förordning (EG) nr 1310/97², särskilt artikel 8.2 i denna,

med beaktande av kommissionens beslut av den 27 mars 2001 om att inleda ett förfarande i detta ärende,

efter att ha gett de berörda företagen tillfälle att yttra sig om kommissionens invändningar,

med beaktande av yttrandet från Rådgivande kommittén om koncentrationer³, och

¹ EGT L 395, 30.12.1989, s. 1; korrigerad version i EGT L 257, 21.9.1990, s. 13.

² EGT L 180, 9.7.1997, s. 1.

³ EGT C s.....

av följande skäl:

1. Den 12 februari 2001 mottog kommissionen en anmälan om en föreslagen koncentration enligt artikel 4 i förordning (EEG) nr 4064/89 (koncentrationsförordningen), enligt vilken det tyska företaget BASF AG (BASF) förvärvar full kontroll över de belgiska företagen Pantochim S.A. (Pantochim) och Eurodiol S.A. (Eurodiol) genom ett bindande köpeavtal daterat den 29 december 2000.
2. Efter granskning av anmälan fastställde kommissionen att den anmälda transaktionen omfattades av koncentrationsförordningen. Åtaganden gjordes under den inledande fasen av kommissionens undersökning, enligt artikel 6.2 i koncentrationsförordningen, i syfte att få ett godkännande redan i detta skede. Dessa åtaganden var inte tillräckliga för att undanröja de konkurrensproblem som koncentrationen förde med sig. Kommissionen ansåg därför att transaktionen gav upphov till allvarliga tvivel beträffande dess förenlighet med den gemensamma marknaden. Den 27 mars 2001 beslutade kommissionen därför att inleda ett förfarande enligt artikel 6.1 c i koncentrationsförordningen.

I. PARTERNA

3. BASF är ett företag med världsomfattande verksamhet inom produktion och distribution av specialkemikalier och andra kemiska produkter, hälso- och livsmedelsprodukter, olja och gas.
4. Eurodiol och Pantochim är belgiska företag. Båda ingår som dotterbolag i SISAS-gruppen, med säte i Italien och Luxemburg. Pantochim producerar ett antal kemikalier, främst ftalsyraanhydrid (PA) och ftalater. Eurodiol producerar 1,4-butandiol (BDO) och BDO-relaterade kemikalier som gammabutyrolakton (GBL), N-metylpyrrolidon (NMP) och tetrahydrofuran (THF).
5. Den 18 september 2000 fattade handelsdomstolen ("Tribunal de commerce") i Charleroi i Belgien beslut om ett ackordsförfarande ("concordat judiciaire") för Eurodiol och Pantochim. Samtidigt utsåg domstolen fyra konkursförvaltare ("Commissaires au sursis") med uppdrag att övervaka förvaltningen av Eurodiol och Pantochim under det ackordförfarandet. Dessutom har konkursförfarande även inletts mot det italienska dotterbolaget SISAS S.P.A. i Milano.

II. TRANSAKTIONEN OCH KONCENTRATIONEN

6. Transaktionen innebär att BASF förvärvade Eurodiol och Pantochim genom ett bindande köpeavtal som slöts den 29 december 2000 mellan BASF Antwerpen N.V. (ett helägt dotterbolag till BASF) och de konkursförvaltare som agerar för Pantochims och Eurodiols räkning.
7. Den anmälda transaktionen innebär att BASF förvärvar full kontroll över Eurodiol och Pantochim, och därför utgör transaktionen en koncentration enligt artikel 3.1 b i koncentrationsförordningen.

III. GEMENSKAPSDIMENSIONEN

8. De berörda företagens sammanlagda världsomspännande omsättning överstiger 5 miljarder euro⁴. 1999 hade BASF en sammanlagd omsättning i världen på 29,5 miljarder euro, medan Eurodiol och Pantochim hade en sammanlagd omsättning på 202 miljoner euro. BASF, Eurodiol och Pantochim hade en sammanlagd omsättning på mer än 100 miljoner euro i 12 medlemsstater. Dessutom hade BASF samt Pantochim och Eurodiol en omsättning som överskred 25 miljoner euro i tre medlemsstater (Belgien, Tyskland och Italien). Inget av företagen har i någon enskild medlemsstat en omsättning som är mer än två tredjedelar av omsättningen i hela gemenskapen. Den anmälda transaktionen har därför en gemenskapsdimension enligt artikel 1.3 i koncentrationsförordningen (se tabell 1).

Tabell 1: Omsättning för BASF samt Pantochim och Eurodiol år 1999

Land	BASF (miljoner euro)	Pantochim och Eurodiol (miljoner euro)
Belgien	[...]*	[...]*
Tyskland	[...]*	[...]*
Italien	[...]*	[...]*

IV. KONKURRENSBEDÖMNING

A Relevanta produktmarknader

1) Ftalsyraanhydrid (PA)

9. PA används främst som råmaterial för tillverkning av ftalater samt alkydhartser och omättade polyesterhartser. PA säljs som flingor eller i smält form.
10. Parterna anför att PA utgör en relevant produktmarknad och har lämnat in uppgifter på denna grund. Denna marknadsdefinition har i stort sett bekräftats genom kommissionens marknadsundersökning.

2) Ftalater

11. Ftalaterna är diestrar av respektive alkohol och PA. Ftalaterna kan på grund av sina olika egenskaper ytterligare delas upp i standardftalater och kortkedjade ftalater. De anmälande parterna hävdar dock att det endast finns en relevant produktmarknad, eftersom åtminstone vissa europeiska tillverkare skulle kunna ställa om produktionen från standardftalater till kortkedjade ftalater.

⁴ Omsättningen är beräknad enligt artikel 5.1 i koncentrationsförordningen och kommissionens anmälan om beräkning av omsättningen (EGT C 66, 2.3.1998, s. 25). I den utsträckning som uppgifterna inbegriper omsättning för perioden före den 1 januari 1999 är dessa beräknade till genomsnittliga kurser gentemot ecun och konverterade till euro till kursen 1 mot 1.

* Vissa delar av texten har redigerats för att säkerställa att konfidentiella upplysningar inte avslöjas. Dessa delar står inom hakparenteser och är markerade med en asterisk.

12. Parterna gör särskilt gällande att omfattningen av de nödvändiga justeringarna beror på den berörda anläggningens utformning. En förestringsenhet som är utformad och används för produktion av standardftalater behöver endast anpassas med avseende på sektionen för alkoholavlägsning och rening. I reningssektionen behövs endast små modifikationer av rördragningen. Parterna hävdar att förestringsenheten efter dessa justeringar kan användas för produktion av olika typer av ftalater, med en ståtid på 2–3 dagar. Kostnaderna för dessa justeringar uppgår till cirka 5 % av priset för en ny anläggning.
13. De flesta svaren som kommissionen erhållit genom marknadsundersökningen tyder på att en marknadsdefinition som inbegriper standardftalater och kortkedjade ftalater skulle vara för bred. BASF:s konkurrenter har hävdat att möjligheterna att ställa om produktionen mellan standardftalater och kortkedjade ftalater är mycket begränsade, på grund av de investeringar som krävs för tillverkning av kortkedjade ftalater i anläggningarna. Dessutom används standardftalater och kortkedjade ftalater för totalt olika ändamål. Parterna gör själva gällande att lösligheten och förenligheten med vissa polymerer är olika, beroende på jämvikten mellan polariserbara och polära segment i molekylerna och längden på de berörda ftalaternas alkylkedja. De konstaterar därför att endast kortkedjade ftalater (C1–C4) är lämpliga till exempel för tillverkning av nitrocellulosa eller flegmatisering av peroxider.
14. På grund av olikheterna i kemisk struktur används standardftalater och kortkedjade ftalater för olika ändamål. Standardftalater (som definieras som ftalater på grund av att alkoholen har minst fyra kolatomer) likställs ofta med mjukgörare, eftersom produkten till cirka 95 % används som mjukgörare i PVC. Återstående 5 % av standardftalaterna används som mjukgörare i lim, beläggningar och färger samt som inhibitorer för peroxider och för tillverkning av nitrocellulosa. De så kallade kortkedjade ftalaterna DMP och DEP (ftalater som tillverkas med C1- respektive C2-alkoholer) används som mjukgörare vid tillverkning av cellulosaestrar, inhibitorer/stabilisatorer för peroxider, som bindemedel i kosmetiska artiklar och som lösningsmedel i parfyper.
15. I föreliggande fall behöver man inte slå fast huruvida standardftalater och kortkedjade ftalater utgör två separata produktmarknader eller en enda produktmarknad, eftersom konkurrensproblem inte uppstår i någondera fallet.

3) *1,4-butandiol (BDO)*

16. BASF anför att BDO används som råmaterial för tillverkning av BDO-baserade kemikalier. Det handlar om lösningsmedlen gammabutyrolakton (GBL), N-metylpyrrolidon (NMP) och tetrahydrofuran (THF) samt N-vinylpyrrolidon (NVP), polyvinylpyrrolidon (PVP), polytetrametyleneterglykol (PTMEG), polybutylenterepftalat (PBT) och polyuretaner (PUR). Enligt BASF tillverkas BDO kommersiellt för närvarande genom fyra olika processer, som grundar sig på acetylen, butadien, propylenoxid respektive butan. BASF anser dock att BDO utgör en enda produktmarknad.
17. Tredje part har bekräftat BASF:s marknadsdefinition. Enligt dem är BDO – på grundval av kemiska och övriga egenskaper – en separat produkt som inte kan ersättas med andra produkter. Det faktum att BDO kan tillverkas genom olika

processer påverkar inte produktens grundläggande egenskaper – slutprodukten är alltid densamma.

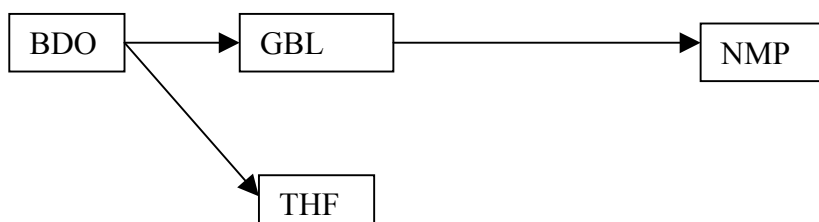
18. Mot bakgrund av det ovan anförda anser kommissionen att BDO utgör en relevant produktmarknad.

4) *BDO-relaterade produkter (GBL, NMP och THF)*

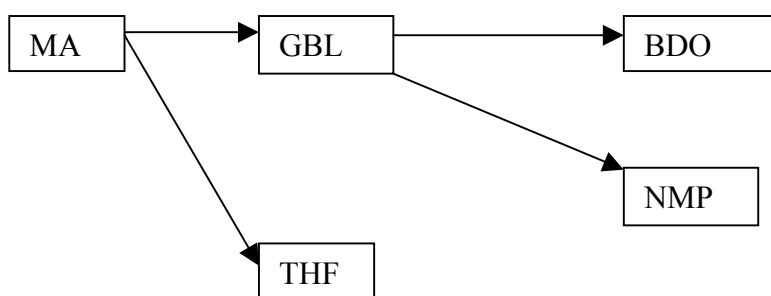
19. BASF hävdar i sin anmälan att produkterna GBL, NMP och THF tillhör en bredare marknad för speciallösningsmedel. Denna marknadsdefinition omfattar även vissa oxygenerade lösningsmedel (propylenglykolmonometyleteracetat (PGMEA), dimetylformamid (DMF), dimetylacetamid (DMAC), propylenkarbonat (PC), dimetylsulfoxid (DMSO)) samt metylenklorid.
20. År 1999 utgjorde speciallösningsmedlen endast en liten del av den totala marknaden för organiska lösningsmedel i Europeiska unionen. BASF konstaterar att marknaden för speciallösningsmedel är mycket splittrad. Det finns mer än 20 olika företag på marknaden, och inget av dessa företag kan erbjuda ett komplett sortiment av de respektive produkterna. BASF hävdar dock att dessa produkter utgör en enda marknad, eftersom konkurrens uppstår genom att det finns olika slags lösningsmedel med olika slags användningsändamål.
21. Enligt uppgifter från BASF används speciallösningsmedel för strippning inom elektronikindustrin, borttagning av målarfärg, processkemikalier, rening/rengöring, jordbrukskemikalier och läkemedelsprodukter.
22. BASF lämnar en lista med ersättningsalternativ för de viktigaste användningsändamålen. Exempelvis inom elektronikindustrin är konkurrensen stark mellan NMP-baserade strippningsmedel för fotoresist och alternativa strippningsmedel baserade på DMSO, hydroxylamin, etyllaktat, PGMEA och dylika. Dessutom hävdar BASF att nya tekniker under utveckling kan leda till att GBL, NMP och THF i framtiden kommer att ersättas.
23. I fråga om borttagningsmedel för beläggningar och målarfärg förklarar BASF att NMP inom sektorn för borttagningsmedel för målarfärg konkurrerar mot [...]*
24. I fråga om processkemikalier anser BASF att NMP kan ersättas med ett stort urval alternativa system och produkter, till exempel [...]*. När det gäller rengöringstillämpningar konstaterar BASF att de varierande egenskaperna hos de material som skall rengöras har lett till att det finns ett stort urval produkter, till exempel [...]*. Inom sektorn bioteknik kommer konkurrensen från olika tekniker och pågående reformulering. BASF nämner ett exempel där THF ersattes [...]*
25. Enligt BASF visar dessa exempel på att lösningsmedlen i alla de nämnda kategorierna (speciallösningsmedel, övriga oxygenerade lösningsmedel, övriga organiska lösningsmedel samt oorganiska lösningsmedel) till ett visst mått är sinsemellan utbytbara, och därför kan anses utgöra en relevant produktmarknad. BASF har dock vad gäller anmälan antagit att underkategorin för speciallösningsmedel utgör en separat relevant produktmarknad.

26. Anmälan gäller dock särskilt BDO-relaterade lösningsmedel (GBL, NMP och THF), som är de produkter som tillverkas av Eurodiol och BASF. Endast en handfull företag tillverkar BDO-relaterade lösningsmedel, och de flesta av dessa företag tillverkar alla produkterna. Hos BASF, Eurodiol och de flesta övriga företag som tillverkar BDO-relaterade produkter ger produktionsprocesserna möjlighet att tillverka alla tre produkterna samt BDO, genom en gemensam produktionsprocess. I schema 1 och schema 2 nedan finns en förenklad översikt över hur produktionsprocesserna fungerar med olika tekniker. Det finns också tillverkare som använder andra tekniker än de som visas här. BASF definierade fyra olika tekniker i sin anmälan, men i regel kan teknikerna användas för att tillverka hela produktsortimentet.

Schema 1: BASF-processen

Schema 2: Eurodiol-processen

27. BASF-processen, den så kallade Reppe-processen, är en relativt mogen teknik som baserar sig på acetylen och formaldehyd. Eurodiol-processen baserar sig på en ny teknik där butan och MA används som råmaterial. Tredje part har konstaterat att denna produktionsprocess måste ses som en lågkostnadsteknik. Av schema 1 och schema 2 framgår att GBL och THF i BASF-processen fås från BDO medan BDO i Eurodiol-processen fås från GBL. I föreliggande beslut används därför begreppet BDO-relaterade produkter om GBL, NMP och THF.
28. Kommissionen har undersökt om BDO-relaterade produkter bör tas i betraktande tillsammans med övriga icke-BDO-relaterade speciallösningsmedel, vilket BASF föreslår, separat från övriga icke-BDO-relaterade speciallösningsmedel eller individuellt som separata produktmarknader.
29. Kommissionens marknadsundersökning gav ingen bekräftelse på marknadsdefinitionen enligt BASF:s förslag. Enligt tredje part avviker de produktgrupper som består av BDO-relaterade produkter från övriga speciallösningsmedel, och utgör därför separata produktmarknader. En överväldigande majoritet av kunderna var inte överens med påståendet om att det skulle förekomma utbytbarhet i fråga om GBL, NMP och THF, varken mellan de berörda produkterna eller med något annat lösningsmedel. De specifika tekniska egenskaperna och de olika

användningsändamålen gör det i praktiken omöjligt att ersätta någon av de berörda produkterna med andra kemikalier.

30. Tredje part betonade att ersättningsmöjligheterna är mycket begränsade, särskilt i fråga om läkemedelsprodukter och jordbrukskemikalier. En stor andel av utbudet på marknaden för BDO-relaterade produkter används för läkemedelsprodukter och jordbrukskemikalier. I Europa står produktionen avsedd för den öppna marknaden inom dessa sektorer för cirka [50–70 %]* i fråga om GBL, cirka [40–60 %]* i fråga om THF och cirka [10–30 %]* i fråga om NMP.
31. **GBL** används främst [...] för tillverkning av NMP. I denna process finns det inga substitut för GBL. Produkten används också för tillverkning av läkemedelsprodukter och jordbrukskemikalier samt som lösningsmedel. För dessa ändamål är GBL, enligt tredje part, det uppenbara alternativet eftersom produkten har överlägsna egenskaper jämfört med andra lösningsmedel och är förmånligare.
32. **NMP** är ett kraftfullt lösningsmedel för de flesta kommersiella hartser. Tack vare den höga kokpunkten och de utmärkta upplösningsegenskaperna ger NMP bättre egenskaperna hos beläggningar som härddas vid hög temperatur. NMP används också inom elektronikindustrin för strippning och rengöring. Likaså används NMP som reaktionslösningsmedel för ett stort antal kemiska ändamål, för jordbrukskemikalier, inom elektronikindustrin och för petrokemiska processer.
33. Ett av de främsta användningsområdena för NMP är tillverkningen av trådbeläggningar, och [20–30 %]* av världens NMP-produktion används som lösningsmedel för dessa beläggningar. Tredje part har funnit att kresoler utgör ett potentiellt substitut för NMP när det gäller detta användningsändamål. Användningen av kresoler i fråga om trådbeläggningar förväntas dock minska betydligt inom en nära framtid, på grund av miljöaspekter. NMP är allmänt taget dyrare än substituten och används därför endast i fall där NMP fungerar mycket bättre än substituten eller där hälso- och säkerhetsfaktorer är viktiga.
34. Den största delen [$> 70\%$]* av **THF**-produktionen används för tillverkning av PTMEG, som används i elastomerer och elastanfiber. Enligt tredje part kan THF inom detta område inte ersättas med andra produkter. Återstoden av THF-produktionen [$< 25\%$]* används som lösningsmedel i PVC-cement och -beläggningar samt som reaktionslösningsmedel inom läkemedelssektorn. Enligt tredje part har THF inom dessa områden överlägsna egenskaper jämfört med andra lösningsmedel och är förmånligare, varför det är det uppenbara alternativet för användarna.
35. Efterfrågan karakteriseras således av faktorer som tyder på att det finns få eller inga möjligheter till utbytbarhet mellan GBL, NMP och THF. Tredje part har konstaterat att utbytbarhet ur kemisk synvinkel är generellt sett möjlig, men att den vore mycket tidskrävande och kostnadsintensiv. Varje slags ersättning inom detta område skulle förutsätta dyrt forskningsarbete för att finna och testa andra lämpliga produkter, inbegripet industriella försök av den modifierade processen, och det skulle ta en lång tid att få de nödvändiga auktoriseringarna från behöriga organ. Dessutom beställs BDO-relaterade produkter i regel individuellt, och det finns stora skillnader mellan de strukturerna som gäller för efterfrågan på de olika produkterna. Majoriteten av de kunder som tillfrågades vid marknadsundersökningen använde inte alla tre av de BDO-relaterade produkterna. BASF tar

även olika priser för de BDO-relaterade produkterna. Exempelvis var GBL och NMP år 1997 upp till 30 % dyrare än THF. År 1999 hade dock prisskillnaderna minskat till strax under 5 %. För perioden mellan 1997 och 2000, när priserna på BDO-relaterade produkter sjönk påtagligt inom EES-området, gäller ytterligare att priserna inte sjönk lika mycket för alla produkter. Exempelvis BASF:s pris på THF sjönk med drygt 25 % medan priset på NMP sjönk med nästan 40 %.

36. Utöver de olika produkternas specifika egenskaper och prestanda har tredje part även betonat de rättsliga krav som ställs av hälsomyndigheter på nationell nivå eller gemenskapsnivå⁵. Genom dessa krav höjs tröskeln för reformulering och ersättning.
37. Ingen tredje part som tillfrågades vid marknadsundersökningen kände till någon pågående utveckling av tekniker för en framtida ersättning av GBL, THF och NMP.
38. Man kan därför sluta sig till att GBL, NMP och THF utgör separata och distinkta produktmarknader.

B Relevanta geografiska marknader

1) PA

39. De anmälande parterna konstaterar att den relevanta geografiska marknaden för PA minst omfattar EES. De anser ytterligare att de angränsande östeuropeiska länderna (Polen, Ungern, Slovenien, Tjeckien och Slovakien) utgör del av denna relevanta geografiska marknad. För dessa länder gäller inga hinder för handel med EES, och priserna tenderar att följa EES-priserna. Denna definition har i stor utsträckning bekräftats genom kommissionens undersökning.
40. Det är inte nödvändigt att ytterligare avgränsa relevanta geografiska marknader – av alla de alternativa geografiska marknader som har undersökts är ingen sådan att en effektiv konkurrens inom EES eller en väsentlig del därav påtagligt skulle hämmas.

2) Ftalater

41. De anmälande parterna konstaterar att den relevanta geografiska marknaden för alla ftalater minst omfattar EES. De anser ytterligare att de angränsande östeuropeiska länderna (Polen, Ungern, Slovenien, Tjeckien och Slovakien) utgör del av denna relevanta geografiska marknad. För dessa länder gäller inga hinder för handel med EES, och priserna tenderar att följa EES-priserna. Denna definition har i stor utsträckning bekräftats genom kommissionens undersökning.
42. Det är inte nödvändigt att ytterligare avgränsa relevanta geografiska marknader. Inom alla de alternativa geografiska marknader som tagits i betraktande skulle en reell konkurrens inte påtagligt hämmas i EES eller någon väsentlig del av detta område.

⁵ Se till exempel rådets andra direktiv 75/319/EEG av den 20 maj 1975 om tillnärmning av bestämmelser som fastställts genom lagar eller andra författningar och som gäller farmaceutiska specialiteter (EGT L 147, 9.6.1975, s. 13). Direktivet ändrades senast genom direktiv 2000/38/EG (EGT L 139, 10.6.2000, s. 28).

3) *BDO och BDO-relaterade produkter (GBL, NMP och THF)*

43. BASF anser att de relevanta geografiska marknaderna för tillverkning och försäljning av BDO och speciallösningsmedel minst omfattar västra Europa (EES och Schweiz). Detta beror på att kunderna köper BDO och speciallösningsmedel från leverantörer i olika medlemsstater. Dessutom anses transportkostnaderna inte utgöra något faktiskt hinder för handeln. BASF anser därför att de relevanta geografiska marknaderna är större än västra Europa, och även omfattar östra Europa, eftersom det inte finns några handelshinder och transportkostnaderna är begränsade. Dessutom utgör lagringen av BDO och speciallösningsmedel inte något hinder för handeln inom den europeiska marknaden, eftersom produkterna har en obegränsad hållbarhet. BASF konstaterar slutligen att priserna för jämförbara kvantiteter inom den relevanta marknaden är jämförbara, och att skillnaderna är mycket små.

44. Tredje part bekräftar BASF:s påståenden i den mån kunderna inte har några särskilda preferenser när det gäller produkternas geografiska ursprung. Alla leverantörers produkter är av jämförbar kvalitet, utom i Östeuropa, och hållbarheten verkar inte utgöra något särskilt problem för de berörda marknaderna.

a) *De främsta tillverkarna och handelsflöden*

45. SISAS tillverkar BDO, GBL, NMP och THF i Belgien vid Eurodiol. BASF tillverkar alla fyra produkterna i Tyskland och USA, och tillverkar även BDO i Japan och Korea samt THF i Japan. Konkurrenterna finns i Europa eller i USA. International Speciality Products Inc. (ISP) tillverkar alla fyra produkterna i USA, och tillverkar även BDO och THF i Tyskland. Lyondell Chemical Company (Lyondell) tillverkar alla fyra produkterna i USA. Dessutom har DuPont de Nemours International S.A. (DuPont) anläggningar i Spanien för THF och GBL (endast för internt bruk) och i USA för BDO och THF.

46. Enligt BASF förekom det år 2000 en betydande export av BDO till Amerika [20–40 kton]*, medan importen var begränsad [1–5 kton]*. Importen av GBL [1–10 kton]* och NMP [5–20 kton]* till Europa från Amerika var betydande, medan exporten från Europa till Amerika var försumbar. För THF förekom ett handelsflöde på cirka [1–5 kton]* i båda riktningarna. All importerad vara såldes dock inte på den öppna marknaden, utan en del rörde sig mellan företagen och användes internt.

47. Enligt BASF:s uppskattningar var exporten från Europa till Asien år 2000 enligt följande: [1–5 kton]* för BDO, [1–5 kton]* för GBL, [1–10 kton]* för NMP och [1–10 kton]* för THF. Under samma period [...]*. Dessutom har tredje part hävdade att produkterna från Asien inte är prismässigt konkurrenskraftiga, vilket ytterligare tyder på att dessa tillverkare inte utgör någon konkurrensmässig begränsning. Tillverkarna i Asien undersöktes därför inte närmare vid analysen.

48. Trots att det inte finns några klara importhinder mellan Östeuropa och EES sker import endast i begränsad utsträckning, enligt uppgifter från BASF och den marknadsundersökning som genomfördes av kommissionen. I Östeuropa finns tre tillverkare. Dessa är [...]*. Vid marknadsundersökningen konstaterade flera kunder att produkterna som tillverkas i Östeuropa är av dålig kvalitet och att leveranserna från tillverkarna inte är tillförlitliga. Dessutom kände de flesta kunderna inte till

någon östeuropeisk leverantör eller konstaterade att de inte hade blivit kontaktade av sådana leverantörer. Tills vidare har det endast förekommit en minimal import av GBL och NMP [...]*. BASF hävdar att [...]* en viss mängd THF från Östeuropa säljs på EES-marknaden, men vid marknadsundersökningen fick man inte fram uppgifter om någon enda THF-kund som använde THF från Östeuropa.

49. Trots att det tekniskt sett finns få hinder för handeln, finns det enligt kommissionens undersökning väldigt lite som tyder på att östeuropeiska tillverkare skulle ha någon begränsande inverkan på EES-marknaden för BDO, GBL, NMP och THF. Kommissionen anser därför att Östeuropa inte utgör en del av den relevanta marknaden. Däremot, beroende på det omfattande handelsflödet från USA till EES, har kommissionen undersökt om marknaden kan vara större än EES. Därför har man undersökt närmare i vilken utsträckning konkurrensvillkoren i USA och i EES är nämnvärt olika.
50. År 1999 och 2000 karakteriserades EES-marknaderna för BDO, GBL, NMP och THF av fyra aktörer – BASF, Sisas, ISP och Lyondell. Dessa fyra aktörer fanns även på USA-marknaderna. En betydande andel av GBL och NMP för EES-marknaden [$> 30\%$]* tillverkas i USA, medan endast [$1-10\%$]* av BDO och THF härrör från USA.
51. Under 1999, när Eurodiols anläggningar i Feluy togs i full drift för tillverkning av alla fyra produkterna (BDO, GBL, NMP och THF), sjönk priserna i EES kraftigt. Importörerna kunde inte bemöta denna kraftiga prissänkning, deras produkter blev mindre konkurrenskraftiga och USA-tillverkarnas försäljning minskade under 1999. Under år 2000 var GBL-importörernas priser mellan [1% och 30%]* högre än BASF:s priser. För THF var priserna [$5-15\%$]* högre och för NMP [$1-10\%$]* högre. I fråga om BDO fann man inga betydande prisskillnader mellan europeiska tillverkare och importörer.
52. Importen från USA och Asien till gemenskapen begränsas även genom betydande fraktkostnader och tullar. För närvarande gäller för BDO en tullsats på $7,8\%$ medan den är $6,5\%$ för GBL, NMP och THF. Enligt marknadsundersökningen kan tilläggskostnaderna på grund av transport och tullar uppgå till 20% av den slutliga produktpriset (denna andel har självfallet ökat med sjunkande priser). Dessutom har växelkursen mellan euron och USA-dollar lett till att importen till Europa under de senaste åren har blivit dyrare.
53. Trots de dyrare priserna för importerade varor återhämtade sig importen under 2000. Kunderna har låtit förstå att de föredrar att ha två leverantörer, för att ha en större flexibilitet och för att säkerställa försörjningen i det fall att den ena tillverkaren inte kan leverera regelbundet. Den aktuella bristen på BDO och alla BDO-relaterade produkter plus en viss tröghet när det gäller att byta leverantör, på grund av långvariga avtal och leverantörsförhållanden på andra produktmarknader, kan ha förhindrat den kraftiga importminskning som annars kunde ha förväntats.

b) Priser

54. Den sänkning av prisnivån som skedde i EES återspeglades inte i samma utsträckning som i USA. I tabell 2 anges de procentuella prisförändringarna för BDO, GBL, NMP och THF i EES och i USA mellan 1998 och 2000.

Tabell 2: Relativa prisförändringar i EES och USA 1998–2000

	Prisfall i EES	Prisfall i USA
BDO	[30–50 %]*	Förändring mellan [-30 och +20%]*
GBL	[40–60%]*	Oförändrad
NMP	[30–50 %]*	[10–30 %]*
THF	[20–50 %]*	[< 20 %]*

55. Som framgår av tabell 2 påverkades prisförändringarna i USA endast i begränsad utsträckning, eller inte alls, av priserna i EES. Detta är en stark indikation på att priserna i EES för BDO och relaterade produkter inte begränsas av de priser som gäller i USA.
56. Dessutom, innan priserna för BDO och relaterade produkter började sjunka i EES förekom försumbara prisskillnader mellan EES och USA på produktmarknaderna för NMP och GBL, medan prisskillnaden för THF låg inom området 10–20 %. År 2000 hade prisskillnaderna ökat. Den största skillnaden [...] noterades på marknaden för GBL och de minsta prisskillnaderna förekom på marknaderna för BDO [...] och THF [...].
57. Kommissionen anser att det faktum att den kraftiga prissänkningen i EES inte i betydande utsträckning återspeglades i USA på någon av de fyra marknaderna tyder på att de konkurrensvillkor som styr dessa geografiska marknader inte är tillräckligt homogena i USA och EES. USA-marknaderna bör därför skiljas från EES-marknaderna och undersöks därför inte närmare i denna analys. Denna slutsats stöds ytterligare av de ökande prisskillnaderna mellan alla fyra produkterna och de importhinder som förekommer mellan marknaderna i USA och EES.

c) Slutsats

58. Man kan därför sluta sig till att EES är den relevanta geografiska marknaden för BDO, GBL, NMP och THF.

C Bedömning

59. De uppgifter som används för bedömning av konkurrenssituationen i föreliggande beslut härstammar i huvudsak från 1999. Detta beror på att Pantochim och Eurodiol under den andra halvan av 2000 drabbades av ekonomiska problem som kraftigt påverkade företagets produktionsvolym (se tabell 3).

Tabell 3: Eurodiols produktionsvolym år 2000 (ton)

	Jan–juni 2000	Juli–dec 2000	% minskn.
BDO	[...]*	[...]*	[...]*
GBL	[...]*	[...]*	[...]*
NMP	[...]*	[...]*	[...]*
THF	[...]*	[...]*	[...]*

60. Minskningen i produktionsvolym från första till andra halvåret 2000 var kraftigast i fråga om NMP, om än produktionsvolymen sjönk betydligt även i fråga om GBL och THF. Det vore därför missledande att använda försäljningsuppgifterna för år 2000, eftersom dessa uppgifter inte till fullo återspeglar Eurodiols dåvarande ställning på marknaden.

1) *PA*

61. Parternas verksamhet har överlappningar i fråga om tillverkningen av PA, som främst används för tillverkning av ftalater samt mättade och omättade polyesterhartser. Vissa av de stora PA-tillverkarna är vertikalt integrerade på marknaderna för produkter i senare tillverkningsled. Det betyder att cirka 50 % av den totala produktionen i EES används internt. År 1999 använde BASF cirka 87 % av sin PA-produktion som råmaterial för andra produkter, medan Sisas använde 36 % av sin produktion för tillverkning av produkter i senare produktionsled.
62. På den öppna marknaden för PA skulle parterna efter koncentrationen inneha en marknadsandel på 14 % (BASF 4 %, Pantochim 10 %). De anmälande parternas konkurrenter är Atofina (15 %), Atmoso (11 %) och Lonza (11 %).
63. Mot bakgrund av BASF:s relativt låga marknadsandel efter transaktionen och förekomsten av betydande konkurrens från ett antal stora tillverkare, kan man sluta sig till att transaktionen inte ger upphov till konkurrensproblem var gäller dess förenlighet med den gemensamma marknaden på PA-marknaden.

2) *Ftalater*

a) *Marknaden för ftalater*

64. BASF tillverkar både kortkedjade ftalater och standardftalater, medan Pantochim endast tillverkar standardftalater. Den enda överlappningen i fråga om dessa parternas verksamhet ligger således inom sektorn för standardftalater.
65. På en övergripande marknad som omfattar både standardftalater och kortkedjade ftalater kommer BASF efter koncentrationen att inom hela EES ha en marknadsandel på 26 % (BASF 19 % och Pantochim 7 %). Företagets främsta konkurrenter är Exxon (28 %) och Oxeno/Degussa (10 %), medan ett antal andra tillverkare (Atofina, BP, Lonza och Neste) har marknadsandelar på 5–7 %.

66. Efter koncentrationen kommer BASF att ha en marknadsandel som är ungefär lika stor som Exxons andel på en marknad för alla ftalater. Dessutom verkar ett antal stora internationella företag som Atofina, Degussa, Lonza och Neste på marknaden, vilket säkerställer konkurrensen efter koncentrationen.

67. Mot bakgrund av det ovan anförda, kan man därför konstatera att det är sannolikt inte kommer att uppstå några konkurrensproblem på en marknad för alla ftalater.

b) Marknaden för standardftalater

68. Parternas verksamhet har överlappningar inom sektorn för standardftalater. Eftersom cirka 90 % av alla ftalater är standardftalater är marknadssituationen mycket lika den situation som gäller för den bredare marknaden för alla ftalater.

69. På en smalare marknad för standardftalater kommer BASF att efter koncentrationen ha en marknadsandel på 26 % inom EES (BASF 19 % och Pantochim 7 %). De främsta konkurrenterna är Exxon (28 %) och Oxeno/Degussa (10 %), medan ett antal andra tillverkare (Atofina, BP, Lonza och Neste) har marknadsandelar på 5–7 %. Exxon och Oxeno/Degussa är särskilt starka, och efter koncentrationen kommer BASF därför att bemöta en hård konkurrens.

70. Mot bakgrund av det ovan anförda, kan man konstatera att det sannolikt inte kommer att uppstå några konkurrensproblem på en marknad för standardftalater.

c) Marknaden för kortkedjade ftalater

71. På den smalare marknaden för kortkedjade ftalater har BASF en marknadsandel på 18 %. Dessutom konstaterade parterna att deras verksamheter inte har några överlappningar, eftersom tillverkningen i Feluy endast omfattar standardftalater.

72. På grundval av det ovan anförda, kan man sluta sig till att det inte finns några konkurrensproblem på en smalare marknad för kortkedjade ftalater.

3) BDO

73. Efter transaktionen kommer parterna att ha marknadsandelar på [35–45 %]* i EES (BASF [20–30 %]*, SISAS [15–25 %]*). ISP förblir marknadsledare med den högsta marknadsandelen ([45–55 %]*). Även Lyondell ([5–15 %]*) och DuPont ([< 5 %]*) är verksamma på marknaden. Med tanke på ISP:s styrka är det osannolikt att transaktionen leder till att BASF skulle få ensam dominans.

74. Det är också osannolikt att transaktionen leder till att det uppstår en kollektiv dominerande ställning, trots att BASF och ISP tillsammans kommer att ha en marknadsandel som efter koncentrationen är större än 80 %, och trots att övertagandet av SISAS kommer att minska antalet nyckelaktörer på marknaden från fyra till tre. BDO-marknaden präglas av flera faktorer som talar emot sannolikheten för att BASF och ISP skulle ha en kollektiv dominerande ställning.

75. Marknadspriserna har under de senaste tre åren sjunkit betydligt på grund av en stark priskonkurrens och SISAS inträde på marknaden 1998. BASF:s och ISP:s marknadsandelar har kontinuerligt förändrats, med minskande andelar för ISP ([...]*) och stora fluktuationer för BASF ([...]*). Priskonkurrensen har lett till

betydligt lägre marginaler på BDO-marknaden, och SISAS måste lämna marknaden på grund av svåra förluster.

76. Tredje part har gjort gällande för kommissionen att priserna är starkt beroende av de kvantiteter som finns tillgängliga för marknaden. Även om marknaden förväntas växa betydligt, är det svårt för tillverkarna att anpassa sig till kortsiktiga förändringar i BDO-efterfrågan. En (ny) anläggning har en avsevärd minimistorlek. Mot bakgrund av att produktionskapaciteterna är koncentrerade till ett fåtal anläggningar har alla tillfälliga kapacitetsnedläggningar (till exempel efter en olycka) enorm inverkan på priserna. Å andra sidan tror tredje part att skapandet av ny kapacitet på marknaden skulle leda till en kraftig priskonkurrens. Tredje part har bekräftat parternas påstående att en ny produktionsanläggning, som Lyondell har uppfört i Nederländerna med en kapacitet på cirka 125 000 ton, kommer att tas i drift under den första halvan av 2002. Marknadsundersökningen visar att kunderna förväntar sig en kontinuerlig priskonkurrens till följd av den kapacitetsökning som Lyondells investering medför.
77. BDO tillverkas kommersiellt genom fyra olika processer: ISP och BASF (i Ludwigshafen) använder kondensering av acetylen med formaldehyd och därpå följande hydrogenering. I Feluy tillverkas BDO [...]*[med andra metoder].
78. På grundval av det ovan anförda, kan man sluta sig till att den anmälda koncentrationen inte skulle leda till konkurrensproblem på marknaden för BDO.

4) *BDO-relaterade produkter (GBL, NMP och THF)*

79. Både BASF och Eurodiol är verksamma inom tillverkning av GBL, NMP och THF, och de säljer betydande mängder på de öppna marknaderna. Före den föreslagna koncentrationen var BASF den starkaste aktören på EES-marknaderna för GBL, NMP och THF.
80. BDO-marknaden präglas av varubrist på grund av en ökande efterfrågan som sammanfaller med att Eurodiols produktionsnivåer har varit lägre än förväntat [...]*. Denna brist verkar dock inte att i någon betydande utsträckning ha påverkat produktionen av GBL, NMP eller THF. Även om GBL i de flesta processer härleds från BDO, finns det inte mycket som tyder på att BDO avsett för GBL- eller THF-produktion skulle ha dirigerats till den öppna BDO-marknaden.
81. Både GBL och NMP är lösningsmedel, de är relativt ogiftiga och de kan återvinnas och återanvändas till nästan 100 %. Båda lösningsmedlen löser upp ett stort antal hartser, och de har en god kemisk och termisk stabilitet i kombination med fullständig löslighet i vatten. THF är ett lösningsmedel med hög upplösningsförmåga i fråga om PVC och polyuretaner. Det kan, på samma sätt som GBL och NMP, återvinnas och återanvändas till nästan 100 %.

a) *GBL*

82. BASF uppskattar att GBL år 1999 globalt främst användes inom sektorerna jordbrukskemikalier och läkemedelsprodukter [...]*) samt elektronik ([...]*). I Europa varierar GBL:s betydelse beroende på vilket specifikt segment det gäller. Den huvudsakliga användningssektorn är läkemedelsprodukter ([...]*). Det här beror på att marknaderna för elektronik är starkt koncentrerade till Asien och USA,

medan tillverkningen av specifika läkemedelsprodukter och jordbrukskemikalier främst sker i Europa.

83. GBL används primärt ([...]*) vid tillverkningen av pyrrolidoner (VP, PVP och särskilt NMP). [...]*.^{6 7}
84. I sin anmälan uppskattar BASF att den öppna marknaden i EES för GBL år 1999 hade ett värde på [10–20 miljoner]* euro och en volym på [5–10 kton]*. Enligt uppgifter från BASF låg den världsomfattande GBL-kapaciteten, marknadsförsäljningen i EES och marknadsandelarna (volymbaserade) år 1999 på de nivåer som visas i tabell 4 nedan.

6 [...]*

7 [...]*

Tabell 4: Världens GBL-kapacitet, försäljningen i EES och marknadsandelarna på den öppna marknaden (BASF:s uppskattningar för 1999)

GBL	Kapacitet kton/år	Marknads- försäljning i EES (kton)	EES- marknadsandel
BASF (Tyskland)	30	[...]*	[...]*
BASF (USA)	30		
Eurodiol (Belgien)	40	[...]*	[...]*
Sammanlagt	100	[...]*	[...]*
ISP (USA)	41	[...]*	[...]*
Lyondell (USA)	20	[...]*	[...]*
DuPont (Spanien)	45		[...]*
Mitsubishi (Japan)	10		[...]*
[...]* [övriga]	5		[...]*
[...]* [övriga]	5		[...]*
Totalt	226	[...]*	[...]*

85. BASF uppskattar sin marknadsandel för 1999 till [35–45 %]* (volymbaserat) och [35–45 %]* (värdebaserat). Eurodiols marknadsandel var [25–35 %]* (volymbaserat) och [20–30%]* (värdebaserat). På grundval av dessa uppskattningar kan konstateras att koncentrationen för samman de två ledande företagen på marknaden för GBL, och leder till en marknadsandel på [60–70 %]* (volym- och värdebaserat).
86. Kommissionens marknadsundersökning bekräftar i stort sett de GBL-kapacitetsnivåer som anges i tabell 4. Dessutom har kapaciteten varit stabil och den har inte ökat under de tre senaste åren. Vad beträffar marknadsandelar har BASF uppskattat försäljningen av Eurodiol en aning i överkant. Enligt kommissionens uppskattning var den sammantagna marknadsandelen kring [50–60 %]* (volym) för 1999. Uppgifterna för 2000 tyder på en svag minskning av marknadsandelar som gör att den sammantagna andelen blir närmare [50–60 %]*. Den näst största konkurrenten säljer mindre än hälften av mängden GBL på den öppna marknaden. Upplysningarna om försäljningen över en tidsperiod (1997–2000) ger enligt BASF vid handen att Eurodiol har vunnit marknadsandelar på bekostnad av BASF:s konkurrenter. Marknadsundersökningen har i stort sett bekräftat denna trend.
87. Efter den föreslagna koncentrationen skulle den nya enheten bli den enda tillverkaren i EES som säljer GBL på den öppna marknaden. BASF skulle kontrollera [40–50 %]* av världens GBL-kapacitet, och företagets främsta konkurrenter producerar för de öppna marknaderna i USA. Även om det finns en viss liten kapacitet i Östeuropa [...]* har kommissionen inte fått några belegg för att GBL skulle ha importerats till EES. BASF har inte lämnat uppgifter om

försäljningar från Östeuropa till EES. BASF har inte heller kunnat ange i vilken utsträckning producerad GBL används internt för NMP-tillverkning. Ingen av de kunder som tillfrågades vid marknadsundersökningen säger sig ha köpt GBL från östeuropeiska tillverkare. Dessutom konstaterade kunderna att de östeuropeiska produkterna har sämre kvalitet och att tillverkarna inte kan göra tillförlitliga leveranser som kommer i tid.

88. Marknadsundersökningen har också gett vid handen att alla tillverkare, utom Eurodiol, utnyttjar hela eller nästan hela sin produktionskapacitet. Det finns dessutom inget som tyder på att det inom en överskådlig framtid skulle skapas någon ny GBL-kapacitet i Europa. [...]*, som kommer att inleda BDO-tillverkning i början av 2002. Det har dock offentligt konstaterats att Lyondell har senarelagt sina planer på att bygga ut anläggningen för tillverkning av BDO-relaterade produkter. Lyondell uppskattar att det efter ett beslut om att inleda tillverkning tar lång tid innan man kan inleda den egentliga kommersiella tillverkningen. Lyondells eventuella inträde på marknaden kan därför inte antas utgöra en faktor som konkurrensmässigt begränsar den sammanslagna enheten.
89. BASF uppskattar även att Mitsubishi kommer att avlägsna flaskhalsarna för sin GBL-kapacitet vid anläggningen i Japan i början av 2002. Detta skulle, enligt BASF, öka kapaciteten vid Mitsubishis anläggning från [...]*. År 2000 förekom dock ingen import från Asien, och under denna period var Europa och Amerika nettoexportörer till Asien. Det är dessutom inte känt i vilken utsträckning denna kapacitet är avsedd för internt bruk eller för försäljning på den öppna marknaden i Asien. BASF har även föreslagit att DuPont kunde träda in på GBL-marknaden. DuPont tillverkar dock inte GBL för den öppna marknaden. Det finns inga belägg för att skulle vara sannolik att DuPont inom en nära framtid träder in på den öppna GBL-marknaden.
90. Enligt marknadsundersökningen konstaterar tillverkarna att de inte på kort tid kan öka produktionen utan att satsa betydande mängder kapital. Därför har man undersökt i vilken utsträckning tillverkarna är villiga att övergå från produktion för internt bruk till att producera för den öppna marknaden. Ingen av tillverkarna var villig att som svar på en 10 % ökning av de permanenta relativa priserna övergå från att tillverka för internt bruk till att tillverka för den öppna marknaden. Inte heller var de villiga att ändra sin produktionsmix (den utsträckning i vilken detta är möjligt begränsas också av bristen på överskottskapacitet). Det verkar därför skäligt att anta att det är osannolikt att de produkter som för närvarande används internt skulle släppas ut för försäljning på den öppna marknaden. Tillverkning för internt bruk utgör därför inte ett konkurrenshinder för GBL-priserna på den öppna marknaden.
91. I februari och mars 2001 använde Eurodiol lite mer än [50–70 %]* av den tillgängliga kapaciteten för GBL-tillverkning. BASF förutspår att det år 2003 kommer att tillverkas [35–50 kton/år]* vid Feluy-anläggningen, vilket motsvarar full kapacitet. [20–30 kton/år]* av denna produktion avsätts till internt bruk för NMP och återstoden kommer att användas i Ludwigshafen för internt bruk för pyrrolidon, vilket tyder på att all produktion förväntas gå till internt bruk.
92. Kommissionen har även undersökt i vilken utsträckning BASF efter koncentrationen eventuellt kommer att ändra produktionsmixen vid sina anläggningar. Om tillverkningen vid Eurodiol sköts effektivt bör man där kunna

producera GBL förmånligare än vid BASF:s övriga anläggningar. [...]*. Samtidigt skulle tillverkningen av BDO genom Eurodiol-processen vara dyrare än i Ludwigshafen. Det är därför möjligt att BASF efter koncentrationen skulle koncentrera sig på BDO-relaterade produkter vid Feluy-anläggningen och BDO-tillverkning i Ludwigshafen. [...]*. Oberoende av framtidsplanerna skulle BASF genom att anskaffa annan teknik bli flexiblarare när det gäller att svara mot ändringar i efterfrågan på BDO och BDO-relaterade produkter.

93. Kommissionens marknadsundersökning tyder på att användarna inte har några preferenser när det gäller GBL-produktens ursprung, bara den inte kommer från östeuropeiska tillverkare. För närvarande lär det dessutom förekomma en stor GBL-brist på EES-marknaden. BASF uppskattar att importen till Europa endast kom från Amerika och att den år 2000 uppgick till [1–10 kton]*. BASF stod för [1–5 kton]* av denna import, som användes internt för tillverkning av NMP och pyrrolidon vid anläggningen i Ludwigshafen. BASF:s egen försäljning på den öppna marknaden var [1–5 kton]* år 2000.
94. Importen från USA och Asien var dock belagd med betydande importtullar och enligt tredje part utgjorde transportkostnaderna och tullarna upp till 20 % av produktpriset. Ändå tyder prisuppgifter som erhållits från importörer på att deras produkter år 1999 var högst 15 % dyrare än BASF:s priser för GBL. År 2000 hade denna prisskillnad praktiskt taget utjämnats.
95. Tredje part har dock även konstaterat att ett inträde på marknaden är svårt och riskabelt, och att uppförandet av en ny produktionsanläggning dels kräver avsevärda investeringar, dels tillgång till en prövad teknik som är kostnadseffektiv. För att en produktionsanläggning skall vara lönsam krävs dessutom ett högt kapacitetsutnyttjande. Eftersom de flesta viktiga kunder kräver certifiering av sina leverantörer tar det mycket lång tid att bygga upp en kundbas. Under de fem senaste åren har Eurodiol varit det enda företaget som har trätt in på marknaden i EES. Enligt tredje part berodde Eurodiols problem på att företaget inte lyckades få en marknadsandel som var tillräcklig för att täcka kostnaderna.
96. BASF konstaterar att kundkretsen inom sektorn speciallösningsmedel är mycket splittrad, med vissa viktiga kunder som är stora internationella aktörer. BASF delar upp sina kunder i typerna A, B och C. Kunder av typ A är verksamma globalt, har flera produktionsplatser i Europa eller över hela världen, och kräver stora bulkleveranser. Inom sektorn speciallösningsmedel använder A-kunderna mer än [...]*. 1999 utgjorde A-kunderna endast [...]* av BASF:s kundbas. Kunder av typ B har regional verksamhet, kräver bulkleveranser och de flesta har fler än en produktionsplats. Inom sektorn speciallösningsmedel använder denna kundtyp [...]*, och år 1999 utgjorde de [...]* av BASF:s kundstruktur. De återstående [...]* av kunderna var av typen C som köper mindre än [...]*. C-kunderna har verksamhet på nationell nivå, en enda produktionsplats och kräver leverans i form av bulk och/eller förpackningar.
97. GBL-kundstrukturen verkar vara liknande, med ett fåtal mycket stora kunder (typ A och B) som tillsammans står för cirka [40–60 %]* av den totala försäljningen. Enligt marknadsundersökningen anser kunderna att de inte har marknadsinflytande, eftersom det under en viss tid har rått brist på GBL och urvalet leverantörer är litet. Vissa nyckelkunder anser att ett större utbud kunde ge dem en bättre ställning vid pridförhandlingar. Särskilt dessa kunder köper andra icke-relaterade produkter från

BASF, och deras GBL-inköp är sannolikt små i förhållande till deras inköp av andra produkter.

98. [...]*. Enligt kommissionens marknadsundersökning förutspås en marknadsökning på mellan 3 och 5 % per år. De flesta tillverkare fungerar på full eller nästan full kapacitet och har inga ekonomiska skäl för att gå ut på den öppna marknaden med den kapacitet som nu används internt. Det är därför osannolikt att BASF:s konkurrenter skulle kunna tillfredsställa den ökade efterfrågan (se punkterna 90 och 95).
99. Det kan därför verka som om den nya enheten skulle vara i en bättre ställning än sina konkurrenter när det gäller att bemöta den ökade efterfrågan. BASF indikerar dock att det avser att använda [...]*. BASF skulle därför kunna dirigera produktvolymen till den öppna marknaden efter att produktionen har ökat vid Eurodiol-anläggningen. Dessutom, och mot bakgrund att den öppna GBL-marknaden är mycket liten jämfört med tillgänglig kapaciteten, skulle bara en liten andel (mindre än 1 %) behöva dirigeras till den öppna marknaden för att tillfredsställa efterfrågan. Trots detta skulle det vara mycket svårt för konkurrenterna att ytterligare öka sin försäljning med tanke på deras nuvarande interna behov, eftersom de inte har några ekonomiska skäl för att gå ut på den öppna marknaden med produktion som nu används internt. Så är inte fallet för BASF, som kommer att ha flexibilitet som erhållits genom förvärv av ny kapacitet och en annorlunda teknik.

Slutsats för GBL

100. Den föreslagna transaktionen skulle därför innebära en sammanslagning av de enda två EES-omfattande tillverkare som säljer GBL på den öppna marknaden, vilket skulle ge en stark ställning på marknaden. Kunderna har då få möjligheter att välja var de i framtiden tillfredsställer den ökande efterfrågan på GBL. Man kan därför sluta sig till att den föreslagna transaktionen sannolikt leder till att parterna får en dominerande ställning på GBL-marknaden i EES.

b) NMP

101. BASF uppskattar att NMP år 1999 användes globalt främst inom elektronik [10–30 %]*, beläggningar [10–30 %]* och processkemikalier [10–30 %]*, rengöring [10–30 %]* och jordbrukskemikalier [10–30 %]*. Inom Europa var fördelningen av de främsta användningsområdena lite olika – för beläggningar användes [10–30 %]* och för process- och jordbrukskemikalier strax under [10–30 %]* vardera. Skillnaderna beror på att elektronikmarknaden är starkt koncentrerad till Asien och USA, medan marknaden för trådbeläggningar domineras av europeiska tillverkare.
102. NMP tillverkas i alla processer utifrån GBL, och BASF uppskattar att ett ton GBL kan ge cirka [0,5–2 ton]* NMP.
103. I sin anmälan uppskattar BASF att den öppna NMP-marknaden i EES år 1999 hade ett värde på [40–60 miljoner]* euro och en volym på [20–40 kton]*. Enligt uppgifter från BASF låg den världsomfattande NMP-kapaciteten, marknadsförsäljningen i EES och marknadsandelarna (volymbaserade) år 1999 på de nivåer som visas i tabell 5 nedan.

Tabell 5: Världens NMP-kapacitet, försäljningen i EES och marknadsandelarna på den öppna marknaden (BASF:s uppskattningar för 1999)

NMP	Kapacitet kton/år	Marknads- försäljning i EES (kton)	EES- marknadsandel
BASF (Tyskland)	15	[...]*	[...]*
BASF (USA)	25		
Eurodiol (Belgien)	25	[...]*	[...]*
Sammanlagt	65	[...]*	[...]*
ISP (USA)	23	[...]*	[...]*
Lyondell (USA)	18	[...]*	[...]*
Mitsubishi (Japan)	8		[...]*
[...]* ([...]*) [övriga]	3		[...]*
[...]* ([...]*) [övriga]	5		[...]*
Övriga		[...]*	[...]*
Totalt	122	[...]*	[...]*

104. BASF uppskattar sin marknadsandel för 1999 till [35–45 %]* (volymbaserat) och [35–45 %]* (värdebaserat). Eurodiols marknadsandel var enligt uppskattning [10–20 %]* (volymbaserat) och [10–20 %]* (värdebaserat). Mot bakgrund av dessa uppskattningar skulle transaktionen leda till en sammanlagd marknadsandel på [50–60 %]* på NMP-marknaden (volym- och värdebaserat). Uppgifterna för "övriga" inbegriper NMP-återvinnare som köper använd NMP från kunderna och återvinner produkten genom en process som inbegriper destillation. Enligt BASF säljs den återvunna NMP-produkten sedan på den öppna marknaden.
105. Kommissionens marknadsundersökning har i stort sett bekräftat de kapacitetsuppgifter som anges ovan. Kapaciteten har dessutom varit stabil, och den har inte ökat under de tre senaste åren. Vad beträffar marknadsandelar har BASF dock uppskattat marknadsandelens storlek och Eurodiols försäljning en aning i överkant. Kommissionen anser dessutom att återvinningsföretagens betydelse kan ha överskattats. Marknadsundersökningen visar att det inte förekommer någon relevant försäljning av återvunnen NMP på den öppna marknaden i Europa. De flesta återvinningsföretag behandlar använd NMP för andra företags räkning och returnerar den återvunna produkten till dessa. Således är denna produkt inte tillgänglig på den öppna marknaden. Kommissionen anser därför, på grundval av uppgifterna från 1999, att BASF:s marknadsandel är [35–45 %]* och att den sammanlagda marknadsandelen är [50–60 %]* (volymbaserat). De senaste uppgifterna för 2000 visar en svag minskning av marknadsandelen, om än den sammanlagda andelen fortfarande är [50–60 %]*. Den näst största konkurrenten har mindre än hälften av försäljningen på den öppna marknaden.

Försäljningsuppgifterna över en tidsperiod (1997–2000) tyder enligt BASF på att Eurodiol håller på att öka sin marknadsandel [...]*. Marknadsundersökningen bekräftar i stort sett denna trend.

106. Efter den föreslagna koncentrationen skulle den nya enheten bli den enda tillverkaren i EES som säljer på den öppna marknaden. BASF skulle kontrollera över 50 % av världens NMP-kapacitet, och företagets främsta konkurrenter tillverkar för de öppna marknaderna i USA. Även om det finns en viss liten kapacitet i Östeuropa [...]* finns det inga belägg för att betydande mängder NMP skulle ha importerats till EES. Även om BASF uppskattar att cirka [< 2 kton]* har importerats till EES från Östeuropa år 2000, har inga kunder uppgett sig köpa NMP från östeuropeiska tillverkare. Dessutom konstaterade många att de östeuropeiska produkterna har en sämre kvalitet och är dyrare än motsvarande alternativ, och att tillverkarna inte klarar av att göra tillförlitliga leveranser som kommer i tid.
107. Marknadsundersökningen har också visat att alla tillverkare, utom Eurodiol, utnyttjar hela eller nästan hela sin produktionskapacitet. Det finns dessutom inget som tyder på att det inom en överskådlig framtid skulle skapas någon ny kapacitet för NMP i Europa. [...]*, som kommer att inleda BDO-tillverkning i början av 2002. Det har dock offentligt konstaterats att Lyondell har senarelagt sina planer på att bygga ut anläggningen för tillverkning av BDO-relaterade produkter. Lyondell uppskattar att det efter ett beslut om att inleda tillverkning tar en mycket lång tid innan man kan inleda den egentliga kommersiella tillverkningen. Lyondells eventuella inträde på marknaden kan därför inte antas utgöra en faktor som konkurrensmässigt begränsar den sammanslagna enheten.
108. BASF konstaterar även att Mitsubishi vid sin anläggning i Japan håller på att bygga ny NMP-kapacitet som är avsedd att komma ut i början av år 2000. Detta skulle, enligt BASF, öka kapaciteten vid Mitsubishis anläggning [...]*. År 2000 förekom dock ingen import från Asien, och Europa och Amerika är nettoexportörer till Asien. Det är dessutom inte känt i vilken utsträckning denna kapacitet används internt eller är avsedd för försäljning på den öppna marknaden i Asien.
109. Enligt marknadsundersökningen konstaterar tillverkarna att de inte på kort tid kan öka produktionen utan att satsa betydande mängder kapital. Därför har man undersökt i vilken utsträckning tillverkarna är villiga att ändra sin produktionsmix. De flesta tillverkare konstaterade att de inte skulle ändra sin produktionsmix som svar på en ökning på 10 % i de permanenta relativa priserna för NMP i EES. Den utsträckning i vilken det är möjligt att ändra produktionsmixen begränsas dessutom av bristen på överskottskapacitet. Det är därutöver osannolikt att produkter avsedda för USA-marknaden i stället skulle riktas till EES-marknaden, eftersom prisskillnaden år 2000 låg kring 50 %.
110. I februari och mars 2001 använde Eurodiol lite mer än [20–40 %]* av den tillgängliga kapaciteten för NMP-tillverkning. BASF förutspår att det år 2003 kommer att tillverkas [20–35 kton/år]* vid Feluy-anläggningen, vilket motsvarar full kapacitet. Om tillverkningen vid Eurodiol sköts effektivt bör BASF efter koncentrationen kunna tillverka NMP förmånligare vid Eurodiol än vid BASF:s övriga anläggningar. [...]*. Det är därför möjligt att BASF skulle koncentrera sig på BDO-relaterade produkter vid Feluy-anläggningen och BDO-tillverkning i Ludwigshafen. [...]*. Oberoende av framtidsplanerna skulle BASF dock genom att

anskaffa annan teknik bli flexiblare när det gäller att svara mot ändringar i efterfrågan på BDO och BDO-relaterade produkter.

111. Kommissionens marknadsundersökning tyder på att användarna inte har några preferenser när det gäller NMP-produktens ursprung, bara den inte kommer från östeuropeiska tillverkare. Dessutom lär det för närvarande råda en stor NMP-brist på EES-marknaden. BASF uppskattar att importen till Europa från Amerika under år 2000 uppgick till [5–15 kton]* och att det inte förekom någon annan import. BASF:s andel av importen var endast [< 2 kton]* och den importerade mängden såldes på den öppna marknaden.
112. Importen från USA och Asien är dock belagd med betydande tullavgifter. Enligt tredje part står transportkostnader och tullavgifter för upp till 20 % av produktpriset. Ändå tyder prisuppgifterna som erhållits från importörer på att deras produkter var högst 10% dyrare än BASF:s priser för NMP.
113. Tredje part har även konstaterat att inträdet på marknaden är svårt och riskfyllt. Detta beror på att uppförandet av en ny produktionsanläggning kräver avsevärda investeringar och tillgång till en prövad teknik som är kostnadseffektiv. För att en produktionsanläggning skall vara lönsam krävs dessutom ett högt utnyttjande av kapaciteten. Eftersom de flesta viktiga kunder kräver certifiering av sina leverantörer tar det lång tid att bygga upp en kundbas. Under de fem senaste åren har Eurodiol varit det enda företaget som har trätt in på marknaden i EES. Enligt tredje part berodde Eurodiols problem på att företaget inte lyckades få en marknadsandel som var tillräcklig för att täcka kostnaderna.
114. BASF konstaterar att dess kundkrets inom sektorn speciallösningsmedel är mycket splittrad, med vissa viktiga kunder som är stora internationella aktörer. BASF delar upp sina kunder i typerna A, B och C. Kunder av typ A är verksamma globalt, har flera produktionsplatser i Europa eller över hela världen, och kräver stora bulkleveranser. Inom sektorn speciallösningsmedel använder A-kunderna mer än [...]*. 1999 utgjorde A-kunderna endast [...]* av BASF:s kundbas. Kunder av typ B har regional verksamhet, kräver bulkleveranser och de flesta har fler än en produktionsplats. Inom sektorn speciallösningsmedel använder denna kundtyp [...]*, och år 1999 utgjorde de [...]* av BASF:s kundstruktur. De återstående [...]* av kunderna var av typen C som köper mindre än [...]*. C-kunderna har verksamhet på nationell nivå, en enda produktionsplats och kräver leverans i form av bulk och/eller förpackningar.
115. NMP-kundstrukturen förefaller i sig inte vara densamma som för sektorn speciallösningsmedel där kunderna är bredare spridda, och varje kund representerar endast en liten andel av BASF:s försäljning. Mot bakgrund av detta finns det inte mycket belägg för något marknadsinflytande. Enligt marknadsundersökningen anser kunderna att de inte har marknadsinflytande eftersom det råder brist på NMP och urvalet leverantörer är litet. Vissa nyckelkunder anser att ett större utbud kunde ge dem en bättre ställning vid prisförhandlingar. Särskilt dessa kunder köper andra icke-relaterade produkter från BASF och deras NMP-inköp är sannolikt små i förhållande till deras inköp av andra produkter.
116. [...]*. Enligt kommissionens marknadsundersökning förutspås marknaden för NMP öka mellan 3 och 4 % per år. De flesta tillverkare fungerar på full eller nästan

full kapacitet, och därför är det osannolikt att BASF:s konkurrenter kan bemöta den ökade efterfrågan.

117. Det kan därför verka som om den nya enheten skulle ha en bättre ställning än sina konkurrenter när det gäller att bemöta den ökade efterfrågan. [...]*. Man tror att dessa volymer redan säljs på den öppna marknaden och att varje framtida kapacitetsökning även skulle vara riktad till denna marknad.

Slutsats för NMP

118. Den föreslagna transaktionen skulle därför innebära en sammanslagning av de enda tillverkarna i EES som säljer NMP på den öppna marknaden, och leda till en stark ställning på marknaden. Kunderna har då inte många alternativ att välja mellan när det gäller att fylla det ökade behovet av NMP. Man kan därför sluta sig till att den föreslagna transaktionen sannolikt leder till att parterna får en dominerande ställning på NMP-marknaden i EES.

c) THF

119. BASF uppskattar att den THF som säljs på den öppna marknaden främst används inom sektorerna läkemedelsprodukter [40–60 %]*, industriella lösningsmedel (särskilt för PVC och beläggningar) [20–40 %]* och elektronik [< 20 %]*. Den överväldigande majoriteten av THF används dock internt av tillverkarna, främst för tillverkning av PTMEG.
120. I sin anmälan uppskattar BASF att den öppna THF-marknaden i EES år 1999 hade ett värde på [50–60 miljoner]* euro och en volym på [25–35 kton]*. Enligt uppgifter från BASF låg den världsomfattande THF-kapaciteten, marknadsförsäljningen i EES och marknadsandelarna (volymbaserade) för 1999 på de nivåer som visas i tabell 6.

Tabell 6: Världens THF-kapacitet, försäljningen i EES och marknadsandelarna på den öppna marknaden (BASF:s uppskattningar för 1999)

THF	Kapacitet kton/år	Marknads- försäljning i EES (kton)	EES- marknadsandel
BASF (Tyskland)	30	[...]*	[...]*
BASF (USA)	20		
BASF (Japan)	20		
Eurodiol (Belgien)	33	[...]*	[...]*
Sammanlagt	103	[...]*	[...]*
ISP (Tyskland)	12	[...]*	[...]*
Lyondell (USA)	16	[...]*	[...]*
DuPont (Spanien)	45	[...]*	[...]*
DuPont (USA)	82		
Övriga		[...]*	[...]*
Penn Chem (USA)	54		
Mitsubishi (Japan)	20		
PTG (Sydkorea)	10		
Tonen (Japan)	9		
[...]* [övriga]	5		
Quihar Qianjin (Kina)	3		
Totalt	359		[...]*

121. BASF uppskattar sin marknadsandel för 1999 till [25-35 %]* (volymbaserat) och [25-35 %]* (värdebaserat). Eurodiols marknadsandel var [10-20 %]* (volymbaserat) och [10-20 %]* (värdebaserat). Utifrån dessa uppskattningar skulle transaktionen leda till en sammanlagd marknadsandel på [40-50 %]* på THF-marknaden (volym- och värdebaserat).
122. Kommissionens marknadsundersökning har i stort sett bekräftat de kapacitetsuppgifter som anges i tabell 6. Kapaciteten har dessutom varit stabil, och den har inte ökat under de tre senaste åren. Uppgifterna om marknadsandelar har även bekräftats genom marknadsundersökningen. Enligt kommissionens undersökning var parternas marknadsandelar i EES under år 1999 cirka [25-35 %]* (BASF) och cirka [10-20 %]* (Eurodiol), vilket medför att andelen efter koncentrationen uppgår till cirka [40-50 %]*. BASF tycks ha underskattat den ställning som BASF:s starkaste konkurrent, ISP, har på marknaden, medan BASF:s uppskattning av DuPonts och Lyondells marknadsandelar i stort sett har bekräftats. BASF angav inte ursprunget för den återstående försäljningen [1-10 kton]* på EES-marknaden. Ursprunget framgick inte heller av marknadsundersökningen. Koncentrationen skulle därför leda till att marknadsledaren går samman med den tredje största tillverkaren, och därmed ökar försprånget betydligt till den största återstående konkurrenten.

123. År 2000 skedde en betydande förändring i fråga om marknaden för THF. Parternas sammanlagda marknadsandel ökade till cirka [45–55 %]* (BASF cirka [25–35 %]*, Eurodiol cirka [20–30 %]*). Under denna period förekom en betydande försäljning från Eurodiol till BASF på totalt [1–5 kton]*. Detta beaktades inte vid beräkningen av marknadsandelar, eftersom det skulle ha gett en överdriven bild av ställningen efter koncentrationen. Denna försäljning gjorde det dock möjligt för BASF att öka sin försäljning på den öppna marknaden med [30–40 %]* från 1999 till 2000, en ökning från [5–15 kton]* till [5–15 kton]*. År 2000 hade marknadsandelarna för den näst största konkurrenten ISP även minskat något. Från 1999 har BASF därför betydligt förbättrat sin ställning på marknaden, och efter koncentrationen skulle marknadsandelen vara cirka tvåfaldig jämfört med den nästa största konkurrentens andel.
124. Efter den föreslagna koncentrationen minskar antalet tillverkare i EES som säljer THF på den öppna marknaden från fyra till tre. BASF skulle äga knappt 50 % av THF-produktionskapaciteten i hela EES och 45 % av hela världens kapacitet. Dess viktigaste konkurrenter blir ISP och Lyondell. Även om DuPont verkar på den öppna marknaden, använder företaget största delen av sin produktion internt, och säljer endast små mängder på den öppna marknaden⁸. Det finns även en viss liten kapacitet i Östeuropa (till exempel 5 kton i Ryssland), men det finns inga belägg på att THF skulle ha importerats till EES. BASF uppskattade att försäljningen från Östeuropa till EES uppgick till [1–5 kton]*, medan cirka [< 3 kton]* av den THF som tillverkas i Östeuropa används internt. Ingen av de kunder som tillfrågades vid marknadsundersökningen säger sig ha köpt THF från östeuropeiska tillverkare. Dessutom konstaterade kunderna att de östeuropeiska produkterna har en sämre kvalitet och att tillverkarna inte kan göra tillförlitliga leveranser som kommer i tid.
125. Marknadsundersökningen har gett vid handen att alla tillverkare, utom Eurodiol, utnyttjar hela eller nästan hela sin produktionskapacitet. Det finns dessutom inget som tyder på att det inom en överskådlig framtid skulle skapas någon ny kapacitet för THF i Europa. [...]*, som kommer att inleda BDO-tillverkning i början av 2002. Det har dock offentligt konstaterats att Lyondell har senarelagt sina planer på att bygga ut anläggningen för tillverkning av BDO-relaterade produkter. Dessutom uppskattar Lyondell att det efter ett beslut om att inleda tillverkning tar mycket lång tid innan man kan inleda den egentliga kommersiella produktionen. Lyondells eventuella inträde på marknaden kan därför inte antas utgöra en faktor som konkurrensmässigt begränsar den sammanslagna enheten.
126. BASF har även konstaterat att ny THF-kapacitet för närvarande håller på att skapas av Mitsubishi i Japan (kapacitet [...]*) med driftsättning 2002, av TCC i Taiwan (kapacitet [...]*) med förväntad start 2001, av Dairen i Taiwan (kapacitet [...]*) med förväntad start 2002, av Nan Ya i Taiwan (kapacitet [...]*) med start 2001 och av Quihar Qianjin i Kina (kapacitet [...]*) med start 2001. Det förekom dock ingen nettoexport från Asien under år 2000, utan Europa var nettoexportör till Asien. Det är dessutom inte känt i vilken utsträckning denna kapacitet används internt eller är avsedd för försäljning på den öppna marknaden i Asien.

⁸ DuPont tillverkar THF vid sin anläggning i Asturien (Spanien).

127. Kommissionens marknadsundersökning har visat att användarna inte har några särskilda preferenser när det gäller ursprunget för THF⁹. På grund av de höga produktionsvolymerna och låga priserna i Europa var importen till Europa begränsad. BASF uppskattar att importen till Europa från Amerika under år 2000 uppgick till [1–5 kton]* (inbegripet [1–2 kton]* av BASF). Ingen import rapporterades från andra håll i världen. Med en exportvolym på [5–10 kton]* ([...]*) är Europa nettoexportör av THF.
128. Enligt marknadsundersökningen konstaterar tillverkarna att de inte på kort tid kan öka produktionen utan att satsa betydande mängder kapital. Kommissionen har därför undersökt i vilken utsträckning tillverkarna är villiga att i stället för att använda produkten internt sälja den på den öppna marknaden. Ingen av tillverkarna var villig att som svar på en 10 % ökning av de permanenta relativa priserna övergå från att tillverka för internt bruk till att tillverka för den öppna marknaden. Inte heller var de villiga att ändra sin produktionsmix (den utsträckning i vilken detta är möjligt begränsas också av bristen på överskottskapacitet). Det verkar därför skäligt att anta att det är osannolikt att de produkter som för närvarande används internt skulle släppas ut för försäljning på den öppna marknaden. Tillverkning för internt bruk utgör därför inte ett konkurrenshinder för GBL-priserna på den öppna marknaden.
129. I februari och mars 2001 använde Eurodiol lite mer än [70–90 %]* av sin tillgängliga kapacitet för THF-tillverkning. BASF förutspår att det fram till 2003 kommer att tillverkas [35–45 kton/år]* vid Feley-anläggningen, [...]*¹⁰ av den aktuella kapaciteten. Om tillverkningen vid Eurodiol drivs effektivt bör BASF efter koncentrationen kunna tillverka THF förmånligare vid Eurodiol än i Ludwigshafen. [...]*.
130. Tredje part har konstaterat att inträdet på marknaden är svårt och riskfyllt. Detta beror på att uppförandet av en ny produktionsanläggning kräver avsevärda investeringar och tillgång till en prövad teknik som är kostnadseffektiv. För att en produktionsanläggning skall vara lönsam krävs dessutom ett högt kapacitetsutnyttjande. Eftersom de flesta viktiga kunder kräver certifiering av sina leverantörer tar det lång tid att bygga upp en kundbas. Under de fem senaste åren har Eurodiol varit det enda företaget som har trätt in på marknaden i EES, och enligt tredje part berodde Eurodiols problem på att företaget inte lyckats få tillräckliga marknadsandelar för att täcka kostnaderna.
131. BASF uppger att dess kunder som köper speciallösningsmedel är mycket uppsplittrade, med vissa viktiga kunder som är stora internationella aktörer. BASF delar upp sina kunder i typerna A, B och C. Kunder av typ A är verksamma globalt, har flera produktionsplatser i Europa eller över hela världen, och kräver stora bulkleveranser. Inom sektorn speciallösningsmedel använder A-kunderna mer än [...]*. 1999 utgjorde A-kunderna endast [...]* av BASF:s kundbas. Kunder av typ B har regional verksamhet, kräver bulkleveranser och de flesta har fler än en produktionsplats. Inom sektorn speciallösningsmedel använder denna kundtyp [...]*, och år 1999 utgjorde de [...]* av BASF:s kundstruktur. Återstoden var av

⁹ Det enda undantaget utgör rysktillverkad THF som i regel inte godkänns av kunderna, eftersom de västeuropeiska normerna för kvalitet och tillförlitlig leverans för närvarande inte uppfylls.

¹⁰ [...]*

typen C som köper mindre än [...]*. C-kunderna har verksamhet på nationell nivå, en enda produktionsplats och kräver leverans i form av bulk och/eller förpackningar.

132. I fråga om THF är kundstrukturen inte densamma som för speciallösningsmedel. Det finns inga kunder av typ A, ett fåtal kunder av typ B och ett stort antal mycket små kunder av typ C. Det verkar inte finnas något starkt marknadsinflytande. Enligt marknadsundersökningen anser kunderna att de inte har marknadsinflytande eftersom det under en viss tid har rått brist på THF och urvalet leverantörer är litet. Vissa nyckelkunder anser att ett större utbud kunde ge dem en bättre ställning vid prispförhandlingar. Särskilt dessa kunder köper andra icke-relaterade produkter från BASF och deras THF-inköp är sannolikt små i förhållande till deras inköp av andra produkter.
133. [...]*. Enligt kommissionens marknadsundersökning förutspås en marknadsökning för THF på mellan 3 och 7 % per år. De flesta tillverkare fungerar på full eller nästan full kapacitet, och därför är det osannolikt att BASF:s konkurrenter kan bemöta den ökade efterfrågan.

Slutsats för THF

134. Den föreslagna transaktionen skulle därför innebära en sammanslagning av två av de tre THF-tillverkarna i EES som säljer betydande mängder på den öppna marknaden¹¹, och därmed leda till en stark ställning på marknaden. Kunderna har då inte många alternativ att välja mellan när det gäller att fylla det ökade behovet av THF. Man kan därför sluta sig till att den föreslagna koncentrationen sannolikt leder till att parterna får en dominerande ställning på THF-marknaden i EES.

D. TILLÄMPANDET AV BEGREPPET "UNDSÄTTNINGSKONCENTRATION"

135. I sitt svar på kommissionens meddelande om invändningar hävdade BASF att villkoren för konkursavvänjningen (*failing company defence*) inte uppfylldes i detta fall, nämligen det att BASF skulle få en jämförbar ställning även utan en koncentration och att det berörda företags tillgångar under alla omständigheter definitivt skulle lämna marknaden.

(1) Kommissionens beslut i målet Kali+Salz

136. Hittills har kommissionen endast en gång baserat ett beslut rörande koncentration på begreppet "undsättningskoncentration" (*rescue merger*) som normalt kallas konkursavvänjning (*failing company defence*). I sitt beslut i målet Kali+Salz/MDK/Treuhand (härefter Kali+Salz)¹² konstaterade kommissionen att skapandet av en dominerande ställning inte var följden av koncentrationen, eftersom det förvärvande företaget skulle få en dominerande ställning även utan en koncentration. Bristen på ett orsakssamband mellan koncentrationen och skapandet av en dominerande ställning innebär att den dominerande ställningen skulle uppstå till följd av att konkursmässiga företaget försvinner. Detta företags försvinnande

¹¹ DuPont tillverkar THF vid sin anläggning i Asturien (Spanien) i huvudsak för internt bruk, och försäljningen på den öppna marknaden har varit begränsad.

¹² Kommissionens beslut 94/449/EEG i målet IV/M.308 – Kali+Salz/MDK/ Treuhand, EGT L 186, 21.7.1994, s. 38.

vore oundvikligt även om koncentrationen förbjuds, och sker inte till följd av koncentrationen i sig som skapar eller stärker den dominerande ställningen och till följd av vilken konkurrensen påtagligt hämmas.

137. I det beslutet tillämpade kommissionen begreppet "undsättningskoncentration" på grundval av följande tre kriterier:¹³

- a) Det förvärvade företaget skulle inom en nära framtid ha tvingats lämna marknaden om det inte övertas av ett annat företag.
- b) Det fanns inget alternativt köp som skulle ha varit mindre konkurrenshämmande.
- c) Det förvärvande företaget skulle ha tagit över det förvärvade företagets marknadsandel om det senare skulle ha tvingats lämna marknaden.

138. Domstolen bekräftade kommissionens synsätt rörande undsättningskoncentrationsbegreppet i sin dom av den 31 mars 1998¹⁴, (domen *Kali+Salz*).

(2) Den allmänna ramen för begreppet "undsättningskoncentration"

139. Det synsätt som domstolen¹⁵ antog är bredare än de kriterier som kommissionen anförde i sitt beslut i fallet *Kali+Salz*. Enligt domstolen kan en koncentration ses som en undsättningskoncentration om den *konkurrensstruktur* som följer av koncentrationen skulle försämrans på liknande sätt även utan en koncentration¹⁶, det vill säga även om koncentrationen förbjuds.

140. För att tillämpa begreppet "undsättningskoncentration" krävs i regel att de företag som förvärvas kan ses som "konkursmässiga företag" och att koncentrationen inte utgör orsaken till att konkurrensstrukturen försämrans. För att en undsättningskoncentration skall kunna tillämpas måste två villkor uppfyllas:

- a) Det förvärvade företaget skulle inom en nära framtid tvingas lämna marknaden om det inte övertas av ett annat företag.
- b) Det finns inget alternativt köp som skulle vara mindre konkurrenshämmande.

141. Tillämpandet av dessa två kriterier utesluter dock inte helt möjligheten att tredje part övertar de berörda företagens tillgångar om företagen försätts i konkurs. Om sådana tillgångar övertas av konkurrenter under konkursförfarandets gång, kan de ekonomiska verkningarna jämföras med en situation där en alternativ köpare övertar de konkursmässiga företagen. Utöver uppfyllandet av de två första kriterierna måste man även fastställa att de tillgångar som förvärvas oundvikligen skulle försvinna från marknaden om koncentrationen inte äger rum.

142. Med hänvisning till denna allmänna ram anser kommissionen att följande kriterier är relevanta när begreppet undsättningskoncentration tillämpas:

¹³ Punkt 71.

¹⁴ Förenade målen C-68/94 och C-30/95 – Republiken Frankrike mot kommissionen och SCPA mot kommissionen, REG 1998, s. I-1375.

¹⁵ Domen *Kali+Salz*, punkterna 112–116.

¹⁶ Domen *Kali+Salz*, punkterna 112–116, särskilt punkt 115.

- a) Det förvärvade företaget skulle inom en nära framtid tvingas lämna marknaden om det inte övertas av ett annat företag.
 - b) Det finns inget alternativt köp som skulle vara mindre konkurrenshämmande.
 - c) De tillgångar som förvärvas skulle oundvikligen försvinna från marknaden om de inte övertas av ett annat företag.
143. Tillämpandet av undsättningskoncentrationsbegreppet kräver under alla omständigheter att den försämring av konkurrensstruktur som sker genom koncentrationen åtminstone inte är värre än om ingen koncentration görs.
- 3) *Tillämpandet av begreppet "undsättningskoncentration" på det aktuella fallet*
- a) *Eurodiol och Pantochim tvingas bort från marknaden om de inte övertas av ett annat företag*
144. Som BASF hävdar, skulle Eurodiol och Pantochim tvingas bort från marknaden om företagen inte övertas av BASF. Företagen är kraftigt skuldsatta, vilket också gäller för deras italienska dotterbolag SISAS S.P.A., Milano, som också genomgår ett konkursförfarande. Både Eurodiol och Pantochim var föremål för ett ackordsförfarande under belgisk lag¹⁷ och förvaltades av fyra konkursförvaltare (*Commissaires au sursis*). Observationsperioden (*période d'observation*) inom detta ackordsförfarande (*concordat judiciaire*), under vilket handelsdomstolen (*Tribunal de commerce*) beordrade tillfälligt uppskov av skulderna (*sursis provisoire*), det vill säga en preliminär hävning av fordringsägarnas rättigheter, avslutades den 16 juni 2001¹⁸. På grund av likviditetsbristen och skuldernas avsevärda storlek föreslogs i detta fall inte någon företagsrekonstruktion (*plan de redressement*) som i teorin skulle ha gett handelsdomstolen i Charleroi (*Tribunal de commerce*) en möjlighet att förlänga ackordförfarandet och hävandet av fordringsägarnas rättigheter genom ett definitivt uppskov (*sursis définitif*)¹⁹. Det var därför uppenbart att både Eurodiol och Pantochim hotades av konkurs. Handelsdomstolen (*Tribunal de commerce*) i Charleroi, ansvarig för ackordförfarandet, har bekräftat för kommissionen att det hade varit nödvändigt att försätta båda företagen i konkurs om en köpare för Eurodiol och Pantochim inte skulle ha godkänts före utgången av tidsfristen den 16 juni 2001. Efter att BASF hade dragit bort sitt ekonomiska stöd skulle företagen oundvikligen ha tvingats bort från marknaden.
145. Det betyder att det första av de tre villkoren enligt beslutet *Kali+Salz* uppfylls.
- b) *Avsaknaden av ett mindre konkurrenshämmande alternativ för köp av Eurodiol och Pantochim*
146. BASF hävdar även att det inte finns några alternativa köpare för dessa företag. Eftersom en rekonstruktionsplan i det aktuella fallet uteslöts som ett realistiskt alternativ, bemyndigade handelsdomstolen (*Tribunal de commerce*) i Charleroi konkursförvaltarna (*Commissaires au sursis*) med ansvar för förvaltningen av anläggningarna att finna en lämplig köpare för Eurodiols och Pantochims tillgångar

¹⁷ Loi relative au concordat judiciaire/Wet betreffende het gerechtelijk akkoord av den 17 juli 1997, Moniteur Belge/Belgisch Staatsblad, 28.10.1997, s. 28550.

¹⁸ Dom avkunnad av handelsdomstolen i Charleroi (Tribunal de Commerce) – mål B/00/00079 – av den 21 februari 2001.

¹⁹ Artiklarna 29 och 34 i Loi relative au concordat judiciaire/Wet betreffende het gerechtelijk akkoord.

omedelbart efter att beslut fattats om att inleda ackordförfarandet²⁰. Efter det togs kontakt med ett antal konkurrenter. Ett antal av dessa företag granskade företagen närmare, inbegripet en ingående undersökningsprocess (s.k. due diligence) men utöver BASF var inget annat av de företag som konkursförvaltarna hade kontaktat varit intresserat av att lämna ett gångbart bud på de berörda företagen. Redan detta skulle vara en tillräcklig grund för att konstatera att det inte fanns någon alternativ köpare.

147. För att eliminera alla tvivel rörande förekomsten av en alternativ köpare beslutade dock kommissionen att närmare undersöka möjligheten till ett förvärv som görs av en alternativ köpare. Det sydafrikanska företaget Sasol Chemical Industries, som tillhör Sasol Limited Group (Sasol) hade i själva verket till en början visat sitt intresse för att förvärva Eurodiol och Pantochim. Efter att till fullo ha genomfört en ingående undersökningsprocess (s.k. due diligence) meddelande dock Sasol kommissionen genom en skrivelse av den 25 maj 2001 att Sasol hade beslutat att inte genomföra sina förvärvsplaner, främst på grund av att företaget ansåg att den ekonomiska satsning som skulle ha krävts överskred gränserna för företagets internationella strategi.
148. På grundval av det föregående kan man därför sluta sig till att det med beaktande av den tidsfrist som gällde för det belgiska ackordförfarandet inte fanns tillgång till någon lösning som skulle vara mindre konkurrenshämmande. Det betyder att det andra villkoret enligt beslutet *Kali+Salz* uppfylls.

c) *De tillgångar som förvärvet berör kommer oundvikligen att försvinna från marknaden*

149. BASF hävdar att det tredje villkoret enligt beslutet *Kali+Salz*, nämligen att det förvärvande företaget övertar det förvärvade företagets hela marknadsandel, inte har erkänts av domstolen som en nödvändig förutsättning för tillämpningen av konkursavvärjningsteorin. BASF hävdar att det är tillräckligt med att endast en del av marknadsandelen övergår till det förvärvande företaget.
150. Kommissionen påminner, med hänvisning till de särskilda omständigheter som gällde i fallet *Kali+Salz*, om att man då ansåg att den mest uppenbara metoden för att visa att begreppet "undsättningskoncentration" kan tillämpas i det berörda fallet var frågan om huruvida det förvärvande företaget skulle överta det förvärvade företagets marknadsandel om det senare tvingades bort från marknaden. Det bör noteras att fallet *Kali+Salz* karakteriserades av specifika ekonomiska faktorer, eftersom endast två företag – det förvärvande företaget och det konkursmässiga företaget – hade varit verksamma på marknaden. Mot bakgrund av denna duopolsituation var det uppenbart att det förvärvande företaget skulle ha övertagit det förvärvade företagets andel, oavsett om en koncentration äger rum eller inte.
151. I det föreliggande fallet kan det inte uppstå en liknande monopolsituation efter att Eurodiol har lämnat marknaden. Det kan inte heller förväntas att endast BASF skulle överta Eurodiols²¹ hela marknadsandel, eftersom även de viktigaste

²⁰ Observationsperioden under ackordförfarandet kan sträcka sig över högst sex månader. Den kan förlängas en gång med ytterligare tre månader. Efter det datumet har domstolen inget annat alternativ än att omvandla ackordförfarandet till en konkurs. I detta fall inleddes observationsperioden den 16 september 2000 och avslutades den 16 juni 2001.

²¹ Pantochim tillverkar inte GBL, NMP eller THF (se punkt 4).

konkurrenterna sannolikt skulle vinna betydande delar av denna marknadsandel. Kommissionen erkänner att de tillgångar som tillhör det konkursmässiga företaget i detta fall definitivt skulle lämna marknaden. Detta bortfall skulle med högsta sannolikt leda till en avsevärd försämring av marknadsvillkoren, till kundernas nackdel. Kommissionen anser att dessa element är lika relevanta för tillämpningen av undsättningskoncentrationsbegreppet.

152. Kommissionen har därför undersökt huruvida det finns någon sannolikhet för att Eurodiols kapacitet i fråga om de relevanta produkterna kunde hållas kvar på marknaden efter en konkurs. Genom kommissionens undersökning har man kunnat fastställa vissa särskilda ekonomiska betingelser som är förknippade med de speciella dragen hos kemiska anläggningar av denna typ samt vissa drag hos de belgiska konkurrensförfarandena.
153. Det verkar för det första osannolikt att en tredje part skulle överta Eurodiol och Pantochim omedelbart efter en konkurs. Driften av de två anläggningarna medför inte endast höga kostnader utan även avsevärda miljörisker, på grund av de känsliga produktionsprocesser som används vid Eurodiol och Pantochim. Ett ytterligare hinder för en omedelbar ny start av anläggningen är det faktum att ett företag som övertar verksamheten inom sex månader efter konkursen enligt lag är skyldigt att överta hela arbetsstyrkan.
154. För det andra gäller att om anläggningarna återtas i drift i ett senare skede, efter utgången av de sex månaderna, är detta relativt kostsamt jämfört med en omedelbar övertagning. Under de senaste åren har det nödvändiga underhållsarbetet starkt försumrats, på grund av Sisas trängda ekonomiska läge. Ett produktionsstopp skulle leda till extra kostnader för nya katalysatorer när anläggningen på nytt tas i drift. BASF rapporterar att Pantochim och Eurodiol, medan deras tillverkningsavtal²² var i kraft, inte hade klarat av producera de avtalade mängderna på grund av ofta förekommande produktionsstopp orsakade av tekniska problem. [...]*. Driften av de två anläggningarna medför inte endast höga kostnader utan även avsevärda miljörisker²³, på grund av de känsliga produktionsprocesser som används vid Eurodiol och Pantochim. Det är dessutom ytterst viktigt att ha tillgång till kvalificerad personal för driften av en kemisk anläggning av denna typ. Eftersom delar av den kvalificerade personalen redan har lämnat företaget och andra säkerligen kommer att göra det efter konkursförklaringen, finns det knappast något stort intresse för en eventuell investerare att återuppta verksamheten efter Eurodiols konkurs.
155. Det är slutligen inte sannolikt att en tredje part skulle köpa specifika tillgångar från de två företagen efter att de har avslutat sin verksamhet efter en konkursdom. Eurodiols och Pantochims anläggningar måste av ekonomiska skäl drivas som en

²² Under ackordperioden slöt Eurodiol ett tillverkningsavtal med BASF enligt vilket BASF åtog sig att köpa en del av den produktion som inte kunde säljas till tredje part.

²³ Notera att de berörda anläggningar faller inom räckvidden för rådets direktiv 96/82/EG av den 9 december 1996 om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår, EGT L 10, 14.1.1997, s. 13.

helhet, eftersom de har en långt integrerad produktionsprocess²⁴ som utesluter möjligheten att förvärva enskilda tillgångar.

156. På grundval av det föregående kan man sluta sig till att det är mycket sannolikt att Eurodiols och Pantochims tillgångar, inbegripet kapaciteterna för BDO-relaterade produkter som GBL, NMP och THF definitivt skulle lämna marknaden.

d) Bedömning av den konkurrensstruktur som följer av koncentrationen

157. Kommissionen noterar att bortfallet av Eurodiols och Pantochims tillgångar och produktionskapacitet skulle leda till en betydande kapacitetsbrist för produkter vars utbud på marknaden redan lider av mycket kraftiga kapacitetsbegränsningar. Att kompensera för denna kapacitetsminskning vore omöjligt, åtminstone under en mycket lång tid. Både BASF och Lyondell har låtit kommissionen förstå att de överväger att uppföra nya anläggningar i Europa för tillverkning av BDO-relaterade produkter. Medan Lyondell aldrig har åtagit sig närmare att utöka sin BDO-tillverkning i Nederländerna till BDO-relaterade produkter, har BASF redan konstaterat att företaget omedelbart kommer att utvidga sin anläggning i Ludwigshafen (Tyskland) och Geismar (USA), ifall företaget inte lyckas förvärva Eurodiol och Pantochim²⁵. Under alla omständigheter skulle tilläggskapaciteten sannolikt inte fås i drift före [2002–2005]*.
158. På grund av denna kapacitetsminskning, som åtminstone skulle gälla under en mycket lång övergångsperiod, skulle marknadsvillkoren påverkas negativt som en direkt följd av att Eurodiols kapacitet försvinner. De mängder som finns på den öppna marknaden skulle omedelbart gå ned med [10–15 %]* för NMP, [25–35 %]* för GBL och [20–30 %]* för THF. Både BASF och dess konkurrenter (ISP, Lyondell och DuPont) står redan inför allvarliga kapacitetsbegränsningar. Ingen av dem skulle därför klara av att tillfredsställa den ökande efterfrågan på dessa marknader, åtminstone inte på medellång sikt. Kommissionens marknadsundersökning visar dessutom att en prisökning på 10 % inte utgör ett tillräckligt incitament för de aktuella marknadsaktörerna att släppa tilläggskvantiteter av de berörda produkterna på den öppna EES-marknaden, varken genom att på den öppna marknaden börja sälja kvantiteter som för närvarande används internt eller genom att öka importen från tredje länder, eftersom prisnivån för dessa produkter i regel är betydligt högre utanför EES.
159. Under den period mellan 1998 och 2000 då priserna sjönk betydligt fanns det inget som tydde på att efterfrågan på GBL, NMP eller THF skulle ha ökat i nämnvärd grad, utom den långsiktiga marknadsökningen på cirka [2,5–10 %]*. Slutsatsen av detta är att efterfrågan på dessa produkter kan anses vara stabil. Mot bakgrund av den stabila efterfrågan och de ovan anförda kapacitetsbegränsningarna måste man anta att priserna kommer att öka mycket kraftigt som en omedelbar följd av att Eurodiols produktionskapacitet för BDO-relaterade produkter faller bort.
160. Däremot anser kommissionen att koncentrationen skulle leda till gynnsammare marknadsvillkor för kunderna.

²⁴ Här ingår ett gemensamt energisystem (centralkokare, ångsystem), avfallsvattenrening, logistiska enheter.

²⁵ Det bör noteras att BASF inte kommer att utöka sin kapacitet i Ludwigshafen om företaget anskaffar Feluy-anläggningen.

161. Om det inte uppstår något kraftig kapacitetsbortfall är detta en fördel med tanke på utbudet av de berörda produkterna. I sina svar på kommissionens marknadsundersökning gjorde tredje part det mycket klart att det värsta tänkbara scenariot för kunderna vore att Eurodiols²⁶ kapacitet försvinner från marknaden, vilket oundvikligen skulle leda till leveransproblem och prishöjningar. I en sådan situation är det sannolikt att priskonkurrensen upphör och ersätts av en massiv höjning av priserna.
162. Å andra sidan tyder fallets ekonomiska faktorer inte på att BASF sannolikt skulle införa kraftiga prishöjningar efter koncentrationen. Eurodiols främsta ekonomiska problem, som ledde till de finansiella svårigheterna, har varit den underutnyttjade kapaciteten för BDO och BDO-relaterade produkter. Enligt BASF:s verksamhetsplaner för tiden efter övertagandet av Eurodiol och Pantochim, måste dessa anläggningar drivas på nästan full kapacitet för att vara lönsamma, och teknikens kostnadseffektivitet måste utnyttjas till fullo. Man kan därför anta att BASF efter koncentrationen kommer att försöka minska kostnaderna genom ökade satsningar på att få ut THF, GBL och NMP på marknaden. På grund av dessa omständigheter kan kunderna förvänta sig bättre leveransvillkor och bättre marknadspriser efter koncentrationen, jämfört med vad som skulle gälla i en konkurrenssituation där Eurodiols tillgångar försvinner från marknaden. Kommissionen anser därför att den försämring i konkurrensstruktur som uppstår genom koncentrationen i dessa särskilda omständigheter är mindre betydande än i en situation där koncentrationen uteblir.

3) *Slutsats*

163. Under de särskilda och exceptionella omständigheter som gäller i detta fall vid denna specifika tidpunkt, som karakteriseras av omedelbart förestående konkurs för de två företagen, avsaknaden av ett lägligt alternativt bud inom ramen för de belgiska konkurrensförfarandena samt de berörda tillgångarnas oundvikliga försvinnande från marknaden, i kombination med de svåra kapacitetsbegränsningarna inom branschen och den stabila efterfrågan, konstaterar kommissionen att den försämring av konkurrensstruktur som följer av den anmälda transaktionen kommer att ha en mindre betydelse än den försämring som skulle ske om en koncentration inte görs. Under dessa villkor, undersökta kumulativt under de särskilda omständigheter som gäller för detta specifika fall, kan marknadsvillkoren förväntas bli gynnsammare än i en situation där de tillgångar som nu förvärvas skulle försvinna från marknaden.

V. ÖVERGRIPANDE SLUTSATS

164. Av de skäl som anförs ovan konstateras att den föreslagna koncentrationen varken skapar eller förstärker en dominerade ställning som skulle leda till att den effektiva konkurrensen påtagligt skulle hämmas på den gemensamma marknaden eller en betydande del av den. Koncentrationen förklaras därför vara förenligt med den gemensamma marknaden och EES-avtalet, enligt artiklarna 2.2 och 8.2 i koncentrationsförordningen och artikel 57 i EES-avtalet.

²⁶ Pantochim tillverkar inte GBL, NMP eller THF (se punkt 4).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den anmälda transaktionen, genom vilken BASF Aktiengesellschaft förvärvar full kontroll över företagen Eurodiol S.A. och Pantochim S.A. förklaras vara förenlig med den gemensamma marknaden och med EES-avtalet.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till
BASF Aktiengesellschaft
Carl-Bosch-Strasse 38
D-67056 Ludwigshafen

Bryssel den

På kommissionens vägnar

Mario Monti
Ledamot av kommissionen